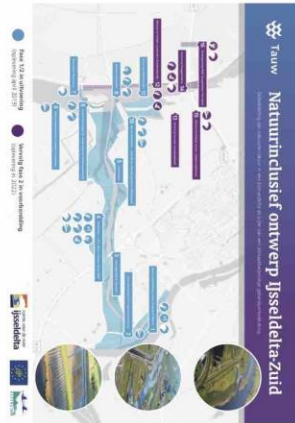
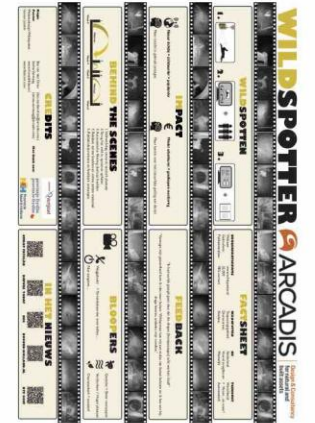

Juryrapport NGB-Natuurprijs 2018

30 januari 2019

Juryrapport NGB-Natuurprijs 2018
30 januari 2019

Webversie; het juryrapport inclusief uitgebreide projectbeschrijvingen vindt u op <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/juryrapportngb-natuurprijs2018>

Inhoudsopgave

1. Voorwoord van de voorzitter van het Netwerk Groene Bureaus
2. De NGB-Natuurprijs 2018
3. Schets van de genomineerde projecten
4. Inspirerende onderdelen van de genomineerde projecten
5. Toekenning van de NGB-Natuurprijs 2018
6. De genomineerde projecten
7. Colofon

1. Voorwoord van de voorzitter van het Netwerk Groene Bureaus

De inzendingen voor de NGB-Natuurprijs 2018 laten zien waar de leden van het Netwerk Groene Bureaus aan werken en tonen de kracht en betekenis van ecologische advisering. De diversiteit aan projecten is groot. Ecologische advisering zorgt op veel plaatsen in Nederland voor een rijke leefomgeving. Ecologische advisering levert niet alleen een bijdrage aan natuur maar eveneens - zo laten de projecten zien - aan menselijke gezondheid, waterbeheer, economische ontwikkeling en andere maatschappelijke belangen. Ook is ecologische advisering een inspirerende beroep.

Ecologische advisering bestrijkt veel kennisvelden, variërend van kennis over het creëren van natuurgebieden bij rivieren en aan de kust, over de eisen die specifieke soorten stellen aan hun leefomgeving, over het omzetten van ecologische kennis in technische innovaties tot het pasklaar maken van een diversiteit aan gegevens voor besluiten over inrichting en beheer. Effectieve ecologische advisering bestrijkt ook creatieve samenwerking met andere disciplines en goede inbreng in besluitvormingsprocessen en het vraagt een zelfverzekerde invulling van de rol van adviseur.

Toepassing van ecologische kennis leidt tot tastbare, aansprekende resultaten en tot veel plezier in het werk. Toepassing leidt ook tot de verdere ontwikkeling van die ecologische kennis wat onmisbaar is om vorm te geven aan de grote transities in Nederland en andere landen op gebieden als klimaat, energie, water, voeding en mobiliteit.

De kwaliteit van ecologische advisering is medebepalend voor de kwaliteit van de leefomgeving. Het Netwerk Groene Bureaus heeft kwaliteitsbevordering van ecologische advisering als doelstelling. Ik ben dan ook trots op de kwaliteit van de genomineerde projecten!

Jort de Bosch Kemper
voorzitter Netwerk Groene Bureaus

2. De NGB-Natuurprijs 2018

Met natuurprojecten dragen bedrijven, organisaties en burgers bij aan natuur waar de maatschappij om vraagt. Projecten stimuleren nieuwe initiatieven; opgedane kennis en ervaring bij de uitvoering van projecten effenen de weg voor een succesvolle uitvoering van nieuwe initiatieven. Goede voorbeelden inspireren.

Het Netwerk Groene Bureaus wil natuurprojecten laten zien waar zijn leden aan werken en waar zij trots op zijn, met als doel met de resultaten, de opgedane ervaringen én beschrijving van het opgedane werkplezier nieuwe initiatieven te stimuleren en lopende initiatieven te inspireren. Voor het meest inspirerende natuurproject in 2018 stelt het Netwerk Groene Bureaus de NGB-Natuurprijs 2018 beschikbaar.

De jury voor de NGB-Natuurprijs 2018 wordt gevormd door Kees Bastmeijer (Hoogleraar natuurbeschermings- en waterrecht, Universiteit Tilburg), Harry Boeschoten (Programmadirecteur Groene Metropool, Staatsbosbeheer), Wiel Poelmans (Projectleider Biodiversiteit en Natura 2000, Provincie Noord-Brabant), Thijs Sanderink (beleidsadviseur Groen, Provincie Noord-Holland), Menko Wiersema (Gebiedsregisseur Water en Groen / Groene Cirkels, Provincie Zuid Holland). Bas van Leeuwen (secretariaat Netwerk Groene Bureaus) ondersteunt de jury.

Voor de NGB-Natuurprijs 2018 zijn 18 projecten voorgedragen waarvan de jury 12 projecten heeft genomineerd. De jury had grote moeite met de keuze van het meest inspirerende project. Drie van de twaalf genomineerde projecten dragen elk voor zich op buitengewone wijze bij aan natuurwaarden en maatschappelijk draagvlak voor natuur:

- Archipel de Marker Wadden; van ecologische droom naar unieke werkelijkheid (RoyalHaskoningDHV)
- Natuurherstel op de Noordzee. De aanleg van een oesterbank op de Borkumse Stenen (Bureau Waardenburg)
- Waterdunen (BTL Advies)

Deze projecten zijn geslaagde samenwerkingsverbanden van veel maatschappelijke partijen met zeer bijzondere natuurwaarden en natuurbeleving als uitkomst. De gerealiseerde waarden laten de kracht en betekenis van de ecologische advisering binnen deze projecten zien.

De jury heeft de NGB-Natuurprijs 2018 toegekend aan het project "Natuurherstel op de Noordzee. De aanleg van een oesterbank op de Borkumse Stenen (Bureau Waardenburg)" en kent een bijzondere vermelding toe aan het project "Bio-morfologische kaart (Econsultancy)".

De jury bespreekt in dit rapport de genomineerde projecten en verantwoordt de keuze van het meest inspirerende project en de bijzondere vermelding. Op 30 januari 2019 is dit juryrapport gepresenteerd op het provinciehuis van Noord-Holland en werd de prijs uitgereikt door de heer Adnan Tekin, natuurgedeputeerde van de provincie Noord-Holland.

3. Schets van de genomineerde projecten

De genomineerde projecten geven goed inzicht in de praktijk van ecologische advisering. De hoofdlijnen op een rij.

In de genomineerde projecten komt veel natuur tot stand

In de 12 genomineerde projecten is in totaal 1700 hectare natuur gerealiseerd (ter vergelijking: ongeveer 1,2% van de oppervlakte van de provincie Utrecht).

In de Archipel de Marker Wadden (RoyalHaskoningDHV) is 1000 hectare aan nieuwe natuur gecreëerd, met zo'n 60 pleisterende en 23 overtrekkende vogelsoorten, met in totaal zo'n 17.000 individuen, waaronder op verschillende momenten 800 tot 4000 slobbeenden. Dat zijn grote aantallen in vergelijking met Natura 2000 doelen voor deze soort (gemiddeld 20 individuen). Op het nieuw gecreëerde eiland komen 127 plantensoorten.

Het project "Natuurinclusief ontwerp IJsseldelta-Zuid" (Tauw) levert bijna 400 ha hectare nieuwe natuur op en zorgt voor een nieuwe ecologische schakel tussen de IJssel en de Veluwerandmeren, met soorten als rivierrombout, grote modderkruiper, roerdomp, grote zaagbek, grote karekiet, otter, ree en meervleermuis. Het project "Waterdunen" leverde zo'n 250 hectare zilte getijdennatuur op en

het project Hoogveenherstel Fochteloërveen (Arcadis) 80 ha zeldzaam hoogveen habitat, 40 ha vernatting vochtige heide en 140 ha waterretentiebekken met zowel droge als vochtige natuur. In het project Natuurontwikkeling De Groene Grens (Natuurbalans - Limes Divergens) ontstond bijna 75 hectare nieuwe natuur.

Projecten leiden ook tot kleinere maar zeer specifieke en waardevolle habitats zoals oesterriffen in de Noordzee (Borkumse Stenen; Bureau Waardenburg), nieuwe natuurgebieden in intensief gebruikte agrarisch gebieden, met lepelaars, kleine plevieren en steltlopertjes als witgatje en zwarte ruit (Fiets- en Natuurverbinding Nigtevecht; Bureau Waardenburg) of natuur dicht bij huis (Sportvelden in de gemeente Utrechtse Heuvelrug; Laneco).

De gecreëerde natuur sluit nauw aan bij de maatschappelijke vraag. De aansluiting wordt in een aantal project verkregen door mede-opdrachtgeverschap vanuit het provinciaal beleid (Waterdunen; BTL Advies, Fiets- en Natuurverbinding Nigtevecht; Bureau Waardenburg) en ook doordat natuurinclusief ontwerp leidt tot ecologische condities voor doelsoorten en -habitats van provinciaal beleid zoals bij Natuurinclusief ontwerp IJsseldelta-Zuid (Tauw).

De genomineerde projecten investeren in draagvlak voor natuur.

Projecten leiden tot meer maatschappelijke betrokkenheid bij natuur door actieve voorlichting zoals bij "Natuurinclusief ontwerp IJsseldelta-Zuid" (Tauw) waar specifiek voor de jeugd diverse evenementen zijn georganiseerd zoals het leegvissen van te dempen waterlopen met lokale basisscholen en het uitzetten van de vangst elders en diverse rietplantdagen (als variant op boomplantdagen). Voor alle leeftijden, tot aan de jongsten toe, is educatiemateriaal ontwikkeld. Ook rondleidingen in gebieden om de betrokkenen op de hoogte te stellen van de vorderingen en de plannen (Hoogveenherstel Fochteloërveen; Arcadis), oversized picknick tafels en educatieve projecten voor schoolklassen (Fiets- en Natuurverbinding Nigtevecht; Bureau Waardenburg) en het verbinden van recreatie en natuur via natuureducatie en natuurpromotie (Waterdunen; BTL Advies) leidt tot draagvlak. Internet wordt ingezet om natuur in de zeer directe woonomgeving plús de mogelijkheden om die natuur te versterken, zichtbaar te maken (Bio-morfologische kaart; Econsultancy) en mogelijkheden te bieden voor actieve deelname aan natuurbescherming aan mensen die aan huis zijn gebonden (Wildspotter; Arcadis).

De genomineerde projecten leiden tot innovaties in aanpak en uitvoering

De projecten ontwikkelen innovatieve werkwijzen die zich lenen voor brede toepassing. Technische innovaties komen voor, in de vorm van 3d-geprinte vispassages (Fisshionpassage; Movares), railconstructies (Dwarsligger faunapassage; Movares), speciale machines om veenpakketten los te snijden van de ondergrond zonder de omgeving al te zeer te verstoren (Hoogveenherstel Fochteloërveen; Arcadis), methodes voor riettransplantatie (Natuurinclusief ontwerp IJsseldelta-Zuid; Tauw) en de inzet van beschermde soorten als biologische bestrijders (Sportvelden in de gemeente Utrechtse Heuvelrug; Laneco).

Ook zijn innovaties in de projectaanpak te zien, zoals de gedurfde grootschaligheid van projecten (Marker Wadden; RoyalHaskoningDHV, Natuurinclusief ontwerp IJsseldelta-Zuid; Tauw en Waterdunen; BTL Advies) en het creatief verbinden van belangen (op afstand gelegen energiecentrale met lokale natuur bij Hoogveenherstel Fochteloërveen; Arcadis). Andere innovatieve werkwijzen zijn onder meer de grondruil tussen gemeenten voor de aanleg van groene buffers tussen bebouwing (Natuurontwikkeling De Groene Grens; Natuurbalans - Limes Divergens), de realisatie van een Kustlaboratorium (Waterdunen, BTL Advies) en het combineren van klimaatadaptatie en klimaatmitigatie (Natuurinclusief ontwerp IJsseldelta-Zuid; Tauw).

Integrale gebiedsontwikkeling is een krachtige motor om met ecologische kennis maatschappelijke vraagstukken op te lossen

De genomineerde projecten laten zien dat in integrale gebiedsontwikkeling de ecologische inbreng veel natuur oplevert. Archipel de Marker Wadden (RoyalHaskoningDHV), Fiets- en Natuurverbinding Nigtevecht (Bureau Waardenburg), Natuurinclusief ontwerp IJsseldelta-Zuid (Tauw), Natuurontwikkeling De Groene Grens (Natuurbalans - Limes Divergens) en Waterdunen (BTL Advies) leveren bij elkaar 1700 hectare natuur op, ongeveer 1,2% van de oppervlakte van de provincie Utrecht.

Maar bij integrale gebiedsontwikkeling levert de ecologische inbreng nog veel meer maatschappelijke baten dan biodiversiteit, zoals versterking van waterkwaliteit, recreatie, kwaliteit van de leefomgeving, menselijke gezondheid, economische vestigingsklimaat, afzetmogelijkheden voor bagger (Archipel de Marker Wadden; RoyalHaskoningDHV), (over)compensatie voor uitstoot van CO2 (Hoogveenherstel Fochteloërveen; Arcadis), hoogwaterveiligheid, woonfunctie, verbetering van de bereikbaarheid, (water)recreatie (Natuurinclusief ontwerp IJsseldelta-Zuid), kustversterking en werkgelegenheid (Waterdunen; BTL Advies).

Ecologisch adviseren is inspirerend werk en krijgt op vele manieren vorm

Ecologisch adviseren leidt tot natuur en tot het realiseren van andere maatschappelijke belangen. De projecten laten zien dat deze doelen veel werkplezier opleveren. Ook doordat zich voordoende kansen worden gepakt (Waterdunen; BTL Advies) of invulling wordt gegeven aan een visionaire ambitie (zoals bij de Marker Wadden; RoyalHaskoningDHV). Er wordt iets nieuws gecreëerd en niet (alleen maar) een probleem opgelost.

Inspiratie gaat uit van het projectgebied zelf, wat als energiebron wordt gebruikt door op de projectlocatie zelf te werken (zoals bij Natuurinclusief ontwerp IJsseldelta-Zuid; Tauw en Fiets- en Natuurverbinding Nigtevecht; Bureau Waardenburg). De verbondenheid met het project kan sterk zijn zoals bij Natuurinclusief ontwerp IJsseldelta-Zuid (Tauw): "wij zijn dan ook als bureau en als team ecologen echt onderdeel van het project en de projectorganisatie geworden en zijn met hen buitengewoon trots op de behaalde resultaten. Ook heeft een hele lichte jonge ecologen intussen kennis kunnen maken met en kunnen leren van dit uitdagende project, zowel op inhoudelijk als procesmatig vlak".

Langdurige betrokkenheid bij projecten leidt tot intensieve relaties tussen adviesbureau en gebied. Zo is BTL Advies sinds 2014 bij het project 'Waterdunen' betrokken, RoyalHaskoningDHV sinds 2011 bij het project 'Marker Wadden' en Tauw sinds 2010 bij Natuurinclusief ontwerp IJsseldelta-Zuid.

Adviesbureaus zijn als adviserende uitvoerder in projecten eindverantwoordelijk voor de natuurcomponent maar kunnen ook risicodragend projectaannemer (Hoogveenherstel Fochteloërveen; Arcadis) of gedelegeerd opdrachtgever voor een provincie (Waterdunen; BTL Advies) zijn.

Ecologen werken bij integrale gebiedsontwikkeling in teamverband met andere ecologen, landschapsarchitecten, ecohydrologen, technische disciplines en sociale disciplines. Inspiratie gaat uit van het leren van elkaars 'taal' zoals in het project Fiets- en Natuurverbinding Nigtevecht (Bureau Waardenburg): "Ieder droeg in het planteam vanuit zijn of haar eigen deskundigheid bij aan de totstandkoming van iets groeters dan diegene alleen had kunnen bereiken. Door elkaars 'taal' te leren begrijpen kan integratie tot stand gebracht worden en is het mogelijk om op alle fronten functionaliteit en kwaliteit te behalen." Samenwerking tussen ecologen en technici leidt ook tot directe vertaling van ecologische kennis in technische innovaties, zoals bij het project 'Dwarsligger faunapassage (Movares)' en 'De Fishionpassage © als innovatie in de Lopikerwaard (Movares).

Ervaringen die in de projecten zijn opgedaan, zijn overal toe te passen

Elk project levert unieke ervaringen op die weer naar elk ander natuurproject te vertalen zijn. Alle projecten dragen deze ervaringen actief uit via presentaties, excursies, rapportages en andere publicaties en de evaluatie van genomen maatregelen. De ervaringen blijven ook onderdeel van de bagage van de naar schatting duizend ecologen die actief zijn binnen het Netwerk Groene Bureaus. In hun projecten geeft deze ecologische kennis vorm aan Nederland.

4. Inspirerende onderdelen van de genomineerde projecten

De NGB-Natuurprijs 2018 is gericht op projecten waaraan NGB-leden in 2018 op enigerlei wijze werken en die niet ingegeven zijn door natuurwetgeving of - in geval natuurwetgeving wèl een rol speelt - meer natuur opleveren dan waartoe natuurwetgeving verplicht (vereiste mitigatie / compensatie). Dergelijke projecten dragen bij aan actieve natuurbescherming die een belangrijke maatschappelijke opgave vormt.

De beschrijvingen van de genomineerde projecten leveren veel inspiratie op. De jury benoemt hier per project de onderdelen die zij als inspirerend hebben ervaren. De uitwerking van deze onderdelen vindt u in de projectbeschrijvingen en bij de betrokken adviseurs.

1. Archipel de Marker Wadden; van ecologische droom naar unieke werkelijkheid

Carolien van der Ziel, Royal HaskoningDHV, carolien.van.der.ziel@rhdhv.com, www.rhdhv.com

Het project laat zien dat ook gebieden waarvoor lange tijd een toekomstperspectief ontbreekt, op inspirerende wijze grootschalig en integraal te ontwikkelen zijn. De aanpak leidt tot veelzijdige nieuwe natuur en mogelijkheden tot gebruik van die natuur.

Inspirerende onderdelen:

- De start vanuit een visionaire ambitie, groot en gedurfd denken
- De grootschaligheid van het project
- Toepasbaarheid wereldwijd
- Verbinden van veel maatschappelijke belangen (natuur, waterkwaliteit, recreatie, de kwaliteit van de leefomgeving, de menselijke gezondheid, het economische vestigingsklimaat, baggerdepot voor omringende gemeenten)
- De gerealiseerde natuurwaarden: een zeer sterke verbetering van de aanwezige natuurkwaliteit
- Verrassende ontwikkeling van bodem- en waterfauna, zichtbaar door monitoring en onderzoek
- Aansprekendheid van het gecreëerde (wadden)gebied
- Oplossen van al lang bestaande problemen met waterkwaliteit
- Samenwerking tussen partijen
- De aandacht voor de uitstraling van het project die bijdraagt aan maatschappelijk draagvlak voor natuur
- De verbintenis tussen het adviesbureau en het project door de langdurige betrokkenheid van het adviesbureau
- Het enthousiasme dat spreekt uit het citaat: "normaal mag ik van mijn vrouw niet overwerken, tenzij het voor de Marker Wadden is, zij is ook al op het eiland geweest en net zo enthousiast als ik!".

2. Bio-morfologische kaart

Edwin Witter, Econsultancy, Witter@econsultancy.nl, www.econsultancy.nl

Het project laat zien hoe effectief en onverwacht bestaande natuurwaarden in kaart te brengen zijn als basis voor gemeentelijk biodiversiteitsbeleid. Op inspirerende wijze wordt natuur zichtbaar gemaakt. De kaart kan binnen het nieuwe omgevingsbeleid als integratiekaart naast erfgoedkaarten een rol gaan spelen.

Inspirerende onderdelen:

- Zichtbaar maken van aanwezige natuur en van de mogelijkheden om natuur in de zeer directe woonomgeving te versterken, voor zowel gemeente-ambtenaren als burgers
- Potenties van de kaart voor de ontwikkeling van een omgevingsvisie
- Draagvlak voor natuur door concretisering van natuur met herkenbare soorten als ambassadeur
- Aandacht voor natuur buiten het NatuurNetwerk Nederland
- Voorbeeldfunctie voor andere gemeenten
- Vinger-aan-de-pols benadering door regelmatige updates

3. De Fishionpassage © als innovatie in de Lopikerwaard

Cornel van der Kooij, Movares, cornel.vd.kooij@movares.nl, www.movares.nl

Het project laat zien dat de inzet van geavanceerde maaktechnieken kan leiden tot optimaal gebruik van ecologische informatie over soorten. Ook leidt het gebruik van 3d-printers voor het aangaan van ecologische uitdagingen tot een meer technologisch imago van de natuurbeheer wat technologisch

geïnteresseerden kan betrekken bij natuurbeheer. Het project verbindt de technische wereld met het natuurbeheer.

Inspirerende onderdelen:

- Habitatverbetering 'op maat'
- Spectaculaire verlaging van waterturbulentie, met een factor 5
- Innovatieve oplossingen van natuurbeheervraagstukken
- Ontwikkelpotenties van de gevolgde aanpak
- Directe vertaling van ecologische kennis naar technische innovaties

4. Dwarssligger faunapassage (DFP)

Cornel van der Kooij, Movares, cornel.vd.kooij@movares.nl, www.movares.nl

Het project laat zien dat ook in situaties waar andere belangen dan natuur prevaleren - in dit project de veiligheid van het treinverkeer - ruimte voor biodiversiteit is te creëren. Goede samenwerking tussen ecologen en technische disciplines leidt tot producten die aan lastig combineerbare vereisten voldoen.

Inspirerende onderdelen:

- Innovatieve combinatie ecologische en technische kennis
- Brede toepasbaarheid van de innovatie
- Oplossen van hardnekkige problemen als gevolg van hoge grondwaterstand

5. Fiets- en Natuurverbinding Nigtevecht

Mascha Visser, Bureau Waardenburg, m.m.visser@buwa.nl, www.buwa.nl

Het project laat zien dat natuuropgaven te koppelen zijn aan (bijna) elke andere maatschappelijke wens, in dit geval de aanleg van een fietsverbinding. De combinatie van meerdere maatschappelijke belangen leidt tot verrijking van elk afzonderlijk belang. Met het succesvol betrekken van de bewoners is lokaal draagvlak gecreëerd voor de aangebrachte voorzieningen.

Inspirerende onderdelen:

- Realisatie van twee natuurgebieden in een intensief landbouwkundig gebruikt veenweidegebied
- Behoud openheid van het veenweidelandschap door landschappelijke inpassing
- Integrale aanpak van een fiets- en natuurverbinding
- Goede navolgbaarheid voor andere locaties
- Werk-met-werk dat natuur oplevert
- Sturende werking van een doelsoortenlijst van provincies en RWS
- Verkrijgen van draagvlak in het gebied via een variatie aan activiteiten
- Vertrouwen en openheid in het contact tussen opdrachtnemer en opdrachtgever
- Interactie tussen disciplines binnen het uitvoeringsteam en gezamenlijk werken op locatie

6. Hoogveenherstel Fochteloërveen

Reinoud Kleijberg, Arcadis, reinoud.kleijberg@arcadis.com, www.arcadis.com

Het project laat zien dat ook in gebieden die vanouds veel aandacht krijgen van beheerders, vernieuwing mogelijk is. Gedurfde toepassing van robuuste innovatieve technieken in kwetsbare natuurgebieden leidt tot resultaat.

Inspirerende onderdelen:

- Koppeling van de belangen van een op afstand gelegen energiemaatschappij aan lokaal natuurherstel
- Forse natuurwinst door het creëren van kwetsbare habitats
- Innovatieve werkwijzen binnen een kwetsbaar natuurgebied
- Rol van projectaannemer is risicodragend
- Betrekken van de bewoners in de directe omgeving

7. Natuurherstel op de Noordzee. De aanleg van een oesterbank op de Borkumse Stenen

Wouter Lengkeek, Bureau Waardenburg, w.lengkeek@buwa.nl, www.buwa.nl

Het project laat zien dat in een gebied met veel op het oog tegenstrijdige maatschappelijke belangen en met een lange historie van conflicten, in goed overleg (toch) biodiversiteit te creëren is. Een vanuit

enthousiasme begonnen, innovatief project; een geweldig idee. De aanpak heeft grote potenties voor een grootschalig herstel van een uniek ecosysteem in de Noordzee.

Inspirerende onderdelen:

- Versterking natuur in de sterk aangetaste Noordzee
- Herstart van een sinds lang verdwenen ecosysteem
- Zeer grote potenties door (toekomstige) visserijvrije gebieden bij windmolenparken
- Samenwerking met stakeholders (visserij)
- Aandacht voor natuur die voor de meeste burgers onzichtbaar is
- Innovatieve aanpak met gebruik van 3-d kunststoffen
- Enthousiast uitgedragen project, met een aansprekend verhaal waarin passie doorklinkt

8. Natuurinclusief ontwerp IJsseldelta-Zuid

Luc Bruinsma, Tauw, luc.bruinsma@tauw.com, www.tauw.com

Het project laat zien dat het betrekken van lokale partijen tot goed resultaat (waaronder natuurresultaat) kan leiden, ook waar grote maatschappelijke belangen zoals waterveiligheid in het geding zijn. Een grootschalige ingreep met groot natuurrendement, met een sterk ontwikkelde educatieve kant, enthousiast uitgevoerd, procesmatig interessant en sterk.

Inspirerende onderdelen:

- De gerealiseerde natuurwinst voor sterk bedreigde soorten
- De grootschaligheid van het project en innovatieve componenten
- De verbinding van vele maatschappelijke belangen in een gebied met veel stakeholders en bevoegde gezagen (hoogwaterveiligheid, woonfunctie, verbetering van de bereikbaarheid, (water)recreatie en natuurontwikkeling)
- Betrokkenheid van de streek
- De voorbeeldwerking voor Natuurinclusief ontwerp en het actief uitdragen daarvan, ook internationaal
- De langdurige betrokkenheid van het adviesbureau bij het project
- Actief uitdragen van opgedane kennis

9. Natuurontwikkeling De Groene Grens

Peter Verbeek, Natuurbalans - Limes Divergens, verbeek@natuurbalans.nl, ww.natuurbalans.nl

Het project laat zien dat het verlaten van schijnbaar vastliggende uitgangspunten (gemeentegrenzen) kan leiden tot de benutting van al aanwezige goede abiotische condities voor natuur. Maatwerk ter plekke in plaats van planning achter het bureau creëert hogere natuurwaarden. Innovatief door maatwerk in de uitvoering en gemeentelijke samenwerking. De natuurwinst is indrukwekkend en geeft energie en inspiratie.

Inspirerende onderdelen:

- Gerealiseerde natuur (w.o. blauwgrasland)
- Aanleg reservataarsakkers met sterk bedreigde akkerflora
- Bijzondere natuur dicht bij de paden
- Samenwerking van twee gemeenten voor ontwikkeling van een buffer tussen bebouwing
- Betrokkenheid van de bewoners
- Fine-tuning in de uitvoering
- Financiering vanuit woonfunctie
- Oogsten van zaden voor herintroductie

10. Sportvelden in de gemeente Utrechtse Heuvelrug

Dirk van Pijkeren, Laneco, dvpijkeren@laneco.nl, www.laneco.nl

Het project laat zien dat biologische bestrijding met beschermende soorten op eenvoudige wijze mogelijk is. Op een locatie waar veel mensen zich direct bij betrokken voelen (hun voetbalveld) wordt de praktische betekenis van biodiversiteit beleefbaar gemaakt, van belang voor maatschappelijke betrokkenheid bij natuur. Een project met potentie voor brede toepassing.

Inspirerende onderdelen:

- Functie van beschermde soorten wordt zichtbaar
- Integratie van natuur en andere gebruiksfuncties
- Kleinschaligheid en navolgbaarheid van het project op veel andere plaatsen
- Eenvoud van het project
- Betrokkenheid van vrijwilligers
- Promoten van biologische bestrijding en voorkomen gebruik van bestrijdingsmiddelen

11. Waterdunen

Arjan Schoenmakers, BTL Advies, Arjan.Schoenmakers@btl.nl, www.btl.nl

Het project laat zien dat een samenloop van meerdere belangen kan leiden tot gebiedsontwikkeling waarin natuur een leidende rol speelt. Deze natuur kan de drager zijn van regionale economische ontwikkeling én bijdragen aan de instandhouding van beschermde soorten en habitats. Een duidelijke plus voor natuur en invulling van het spanningsveld tussen de ontwikkeling van recreatie en van natuur.

Inspirerende onderdelen:

- Gerealiseerde natuurwaarden, belangrijk voor het behalen van N2000-doelen
- Versterking van kust en delta waarvoor Nederland specifieke verantwoordelijkheid draagt
- Grootschaligheid van het project
- Koppeling van meerdere maatschappelijke en economische belangen (kustversterking, getijdennatuur, realisatie van een recreatiegebied, scheepvaart, werkgelegenheid, Kustlaboratorium voor zilte teelten)
- Samenwerking tussen veel (ook lokale) partijen, leidend tot maatschappelijk draagvlak
- Sectorale ontwikkeling (kustversterking) herkennen en benutten als kans voor integrale ontwikkeling
- Expliciete aansluiting bij het provinciaal beleid
- Verbinden van recreatie en natuur via natuureducatie en natuurpromotie
- Leidende rol van het adviesbureau en verscheidenheid aan werkzaamheden.

12. Wildspotter.nl – Innovatieve faunamonitoring, burgerparticipatie en communicatie

Bas van den Dries, Arcadis, bas.vandendries@arcadis.com, www.arcadis.com

Het project laat zien dat door inventief gebruik van beschikbare data burgers, inclusief de minder eenvoudig te bereiken jongere generaties, direct bij natuur te betrekken zijn. Zowel actief door te laten deelnemen bij de interpretatie van de data als meer passief door natuurbeleving dicht bij huis mogelijk te maken. Daarmee wordt het draagvlak voor natuur verder vergroot, ook voor de langere termijn.

Inspirerende onderdelen:

- Eenvoudige manier om mensen met hun omgeving te verbinden
- Bieden van mogelijkheden voor actieve participatie in natuurbescherming aan mensen die aan huis zijn gebonden
- Betrekken van burgers bij ecologisch onderzoek
- Onderzoek naar effectiviteit van genomen maatregelen (faunapassages)
- Originele visualisatie van het project

5. Toekenning van de NGB-Natuurprijs 2018

De jury heeft gekeken naar

1. de brede toepasbaarheid van het project voor andere gebieden/situaties;
2. het natuurrendement - direct of indirect - voor kwetsbare soorten en habitats en de (eventuele) relatie met provinciaal beschermde soorten en habitats;
3. aansprekend maatschappelijk rendement;
4. bijzondere opgedane inspirerende leerpunten en ervaringen en
5. het ondervonden werkplezier bij de betrokkenheid bij het project.

In de discussies over de projecten bleken uiteindelijk drie aspecten leidend: de gerealiseerde natuurwaarden, de bijdrage aan maatschappelijk draagvlak voor natuur en de innovatiekracht. Deze aspecten hangen weliswaar onderling samen maar elk project heeft op één of twee van deze aspecten een eigen accent.

Elk project inspirerend

De jury ervoer elk van de projecten als inspirerend en verbindt daaraan de aanbeveling meer bekendheid te geven aan projecten en hun leerpunten. Hier ligt ook voor opdrachtgevers een taak: een project is niet compleet zonder een effectief communicatietraject als maatschappelijke bijdrage aan actieve natuurbescherming.

Keuze van het winnende project

De jury had grote moeite met de keuze van het winnende project. Drie van de twaalf genomineerde projecten leiden elk voor zich op buitengewone wijze bij aan natuurwaarden en maatschappelijk draagvlak voor natuur:

- Archipel de Marker Wadden; van ecologische droom naar unieke werkelijkheid (RoyalHaskoningDHV)
- Natuurherstel op de Noordzee. De aanleg van een oesterbank op de Borkumse Stenen (Bureau Waardenburg)
- Waterdunen (BTL Advies)

Deze projecten zijn geslaagde samenwerkingsverbanden van veel maatschappelijke partijen met zeer bijzondere natuurwaarden en natuurbeleving als uitkomst. De gerealiseerde waarden laten de kracht en betekenis van de ecologische advisering binnen deze projecten zien.

De jury heeft de NGB-Natuurprijs 2018 toegekend aan het project "Natuurherstel op de Noordzee. De aanleg van een oesterbank op de Borkumse Stenen (Bureau Waardenburg)" en kent een bijzondere vermelding toe aan het project "Bio-morfologische kaart (Econsultancy)". De jury heeft daarbij het volgende overwogen.

Toekenning NGB-Natuurprijs 2018

Het project "Natuurherstel op de Noordzee. De aanleg van een oesterbank op de Borkumse Stenen (Bureau Waardenburg)" laat zien dat in een gebied met veel op het oog tegenstrijdige maatschappelijke belangen en met een lange historie van conflicten, in goed overleg tussen natuurorganisaties en de visserijsector en vanuit gedegen ecologische kennis biodiversiteit te creëren is. Een vanuit enthousiasme begonnen, innovatief project; een geweldig idee. De jury heeft waardering voor elk van de betrokken partijen.

De aanpak (op deze relatief kleine oppervlakte) heeft grote ruimtelijke potenties voor de biodiversiteit in de Noordzee waar met de komst van windmolenparken een nieuwe, op deze wijze te benutten dynamiek is ontstaan. De natuur in de Noordzee is sterk aangetast en herstel van natuurwaarden levert op termijn een ongekende bijdrage aan de biodiversiteit. De Noordzee is een gebied waarmee Nederland als kust- en deltagebied een bijzondere relatie heeft. Het project spreekt aan en genereert daarmee verdere maatschappelijke aandacht voor natuur in de Noordzee.

Toekenning bijzondere vermelding door de jury van de NGB-Natuurprijs 2018

Het project "Bio-morfologische kaart (Econsultancy)" laat zien hoe onverwacht en effectief bestaande natuurwaarden in kaart te brengen zijn. Op inspirerende wijze wordt natuur zichtbaar gemaakt. De kaart biedt een basis voor gemeentelijk biodiversiteitsbeleid en voor op te stellen omgevingsvisies. De kaart kan naast erfgoedkaarten binnen het nieuwe omgevingsbeleid als integratiekaart een rol gaan spelen.

De kaart laat op zeer lokaal niveau zien met welke (eenvoudige) maatregelen burgers en gemeente de biodiversiteit buiten het NatuurNetwerk Nederland kunnen versterken. De Bio-morfologische kaart heeft een voorbeeldfunctie voor andere gemeenten.

De jury adviseert de aanduiding van de kaart ("bio-morfologische kaart") van zijn technische karakter te ontdoen en meer aan te laten sluiten bij de gebruiksdoelen van de kaart.

6. De genomineerde projecten

De twaalf genomineerde projecten worden beschreven aan de hand van posters en toelichting (in alfabetische volgorde):

1. Archipel de Marker Wadden; van ecologische droom naar unieke werkelijkheid

Royal HaskoningDHV, Carolien van der Ziel, carolien.van.der.ziel@rhdhv.com, www.rhdhv.com

2. Bio-morfologische kaart

Econsultancy, Edwin Witter, Witter@econsultancy.nl, www.econsultancy.nl

3. De Fishionpassage © als innovatie in de Lopikerwaard

Movares, Cornel van der Kooij, cornel.vd.kooij@movares.nl, www.movares.nl

4. Dwarsligger faunapassage (DFP)

Movares, Cornel van der Kooij, cornel.vd.kooij@movares.nl, www.movares.nl

5. Fiets- en Natuurverbinding Nigtevecht

Bureau Waardenburg, Mascha Visser, m.m.visser@buwa.nl, www.buwa.nl

6. Hoogveenherstel Fochteloërveen

Arcadis, Reinoud Kleijberg, reinoud.kleijberg@arcadis.com, www.arcadis.com

7. Natuurherstel op de Noordzee. De aanleg van een oesterbank op de Borkumse Stenen

Bureau Waardenburg, Wouter Lengkeek, w.lengkeek@buwa.nl, www.buwa.nl

8. Natuurinclusief ontwerp IJsseldelta-Zuid

Tauw, Luc Bruinsma, luc.bruinsma@tauw.com, www.tauw.com

9. Natuurontwikkeling De Groene Grens

Natuurbalans - Limes Divergens, Peter Verbeek, verbeek@natuurbalans.nl, www.natuurbalans.nl

10. Sportvelden in de gemeente Utrechtse Heuvelrug

Laneco, Dirk van Pijkeren, dvpijkeren@laneco.nl, www.laneco.nl

11. Waterdunen

BTL Advies, Arjan Schoenmakers, Arjan.Schoenmakers@btl.nl, www.btl.nl

12. Wildspotter.nl – Innovatieve faunamonitoring, burgerparticipatie en communicatie

Arcadis, Bas van den Dries, bas.vandendries@arcadis.com, www.arcadis.com

De beschrijvingen van de genomineerde projecten vindt u in het uitgebreide juryrapport:
<https://www.netwerkgroenebureaus.nl/juryrapportngb-natuurprijs2018>

7. Colofon

Contactgegevens

Bas van Leeuwen
Netwerk Groene Bureaus
Zeisterweg 14
3984 NL Odijk
030-6565466
secretariaat@netwerkgroenebureaus.nl

Het Netwerk Groene Bureaus is de brancheorganisatie voor ecologisch advies en onderzoek.

Tachtig adviesbureaus werken daarin samen aan kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Het Netwerk Groene Bureaus vertegenwoordigt driekwart van de ecologische adviseurs bij adviesbureaus.

Meer informatie over het Netwerk Groene Bureaus vindt u op www.netwerkgroenebureaus.nl

Bestuur van het Netwerk Groene Bureaus

Jort de Bosch Kemper, Ecologisch adviesbureau Viridis (voorzitter)
Gert Hoogerwerf, Natuurbalans - Limes Divergens (bestuurslid)
Pauline Maas, BTL Advies (bestuurslid)
John Melis, John Melis Ecologie (bestuurslid)
Johannes Regelink, Regelink Ecologie & Landschap (bestuurslid)
David van der Veen, Lievense (bestuurslid)
Carolien van der Ziel, Royal HaskoningDHV (bestuurslid)

De jury voor de NGB-Natuurprijs 2018

Kees Bastmeijer, Hoogleraar natuurbeschermings- en waterrecht, Universiteit Tilburg
Harry Boeschoten, Programmadirecteur Groene Metropool, Staatsbosbeheer
Wiel Poelmans, Projectleider Biodiversiteit en Natura 2000, Provincie Noord-Brabant
Thijs Sanderink, Beleidsadviseur Groen, Provincie Noord-Holland
Menko Wiersema, Gebiedsregisseur Water en Groen / Groene Cirkels, Provincie Zuid Holland

Het secretariaat van het Netwerk Groene Bureaus ondersteunt de jury. U kunt contact opnemen met de jury via secretariaat@netwerkgroenebureaus.nl